

JA PreventNCD

Joint Action Prevent Non-Communicable Diseases

Joint Action on Cancer and other NCDs prevention – Action on Health Determinants

Knut-Inge Klepp, faglig prosjektleder, Folkehelseinstituttet

Åpent NCD-møte 2024: Hvordan står det til med folkehelsen?

Litteraturhuset, Oslo, 5. desember, 2024

Co-Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Health and Digital Executive Agency (HADEA). Neither the European Union nor HADEA can be held responsible for them.

2021-2027

EU4Health Programme

Health and Digital Executive Agency (HaDEA)

13 September 2022

EUs helseprogram og mulighetsrommet det gir Norge og norske aktører for fag- og tjenesteutvikling

Det overordnede målet for samarbeidet er å gi støtte til strategier og retningslinjer som skal redusere byrden av kreft og andre ikke-smittsomme sykdommer

Tiltakene rettes mot felles risikofaktorer både på et personlig og samfunnsmessig nivå

For å oppnå dette, vil man forbedre medlemslandenes felles kapasitet til å planlegge og iverksette forebyggingspolitikk og aktiviteter både på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå

Data og overvåkingssystem for kreft og andre ikke-smittsomme sykdommer skal forbedres, og det skal utvikles tiltak som kan bidra til å redusere hvordan sosiale ulikheter preger både risiko, utvikling og behandling av kreft og andre ikke-smittsomme sykdommer

Arbeidet skal bidra til en kunnskapsbasert folkehelsepolitikk i deltakerlandene og for EU

Helsedirektoratet

Tittelen – Den europeiske vendingen – har en dobbel betydning. Den viser til Kommisjonens snuoperasjon, men også til hvordan norske helsemyndigheter i økende grad vender seg mot EU som sin viktigste samarbeidspart på helse

Regjeringens beslutning om å koordinere JA-PreventNCD

Av beslutningsgrunnlaget (fra 2022) fremgår det blant annet:

«det en lang rekke synergier med arbeidet som vi ønsker å styrke nasjonalt, som utjevning av sosiale helseforskjeller, og styrking av innsatsen for å redusere risikofaktorene alkohol, tobakk og usunt kosthold, og fremme fysisk aktivitet»

Spesifikke føringer:

- *Tobakksområdet: søkelys på tobakksbruk blant ungdommer*
- *Alkoholområdet: videreføre en restriktiv alkoholpolitikk i Norge; løfte norske perspektiver på effektive, befolkningsrettede virkemidler som bevillingssystemet, vinmonopolordningen, reklameforbudet, alkoholavgifter og aldersgrenser. Advarselsmerking er viktig for å øke befolkningens kunnskap om risiko knyttet til all bruk av alkohol*
- *Ernæringsområdet: intervensjoner i skolen og arbeidslivet og tiltak for å fange opp og håndtere individer i risikogruppen. Ambisjoner om sunn skatteveksling og om gradvis å innføre et sunt, enkelt skolemåltid*
- *Fysisk aktivitet: intervensjoner i skolen og arbeidslivet, samt planer for å fange opp individer i risikogruppen igjennom helsetjenesten*
- *Sektorovergripende aspekter ved NCD med tiltak på helseinformasjon/kunnskap, ulikhet i helse og sosiale helsedeterminanter*

Fagpolitisk forankring

Co-funded by
the European Union

JA PreventNCD

JA PreventNCD

Joint Action Prevent Non-Communicable Diseases

JA PreventNCD er EUs største helsefremmende og sykdomsforebyggende prosjekt noensinne, og det ledes fra Norge ved Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet

Varighet: Januar 2024 - Desember 2027

Deltakende land: 25

Totalt antall partnere: 106 (inkl. Kristiansand og Agder FK)

Totalt budsjett: € 95.5 mill; **Bidrag fra EU:** € 76.5 mill.

Mål: redusere sykdomsbyrden knyttet til kreft og andre ikke-smittsomme sykdommer (NCD) og deres felles risikofaktorer, samt å støtte medlemslandene i å ha en helhetlig tilnærming til forebygging og helsefremmende arbeid

De **spesifikke** målene er:

- Forbedre medlemslandenes evne til å planlegge og gjennomføre forebyggende politikk og aktiviteter både på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå
- Forbedre data og overvåkingssystemet for NCDer og deres felles risikofaktorer
- Bidra til redusert sosial ulikhet
- Engasjere og støtte sentrale aktører, inkludert beslutningstakere, sivilsamfunnet, fagfolk, befolkningen og pasientgrupper

Co-funded by
the European Union

JA PreventNCD

10 arbeidspakker

60 hovedaktiviteter

113 underaktiviteter

98 pilotprosjekter

Samfunnsnivå

Individnivå

Befolkningsrettede
virkemidler

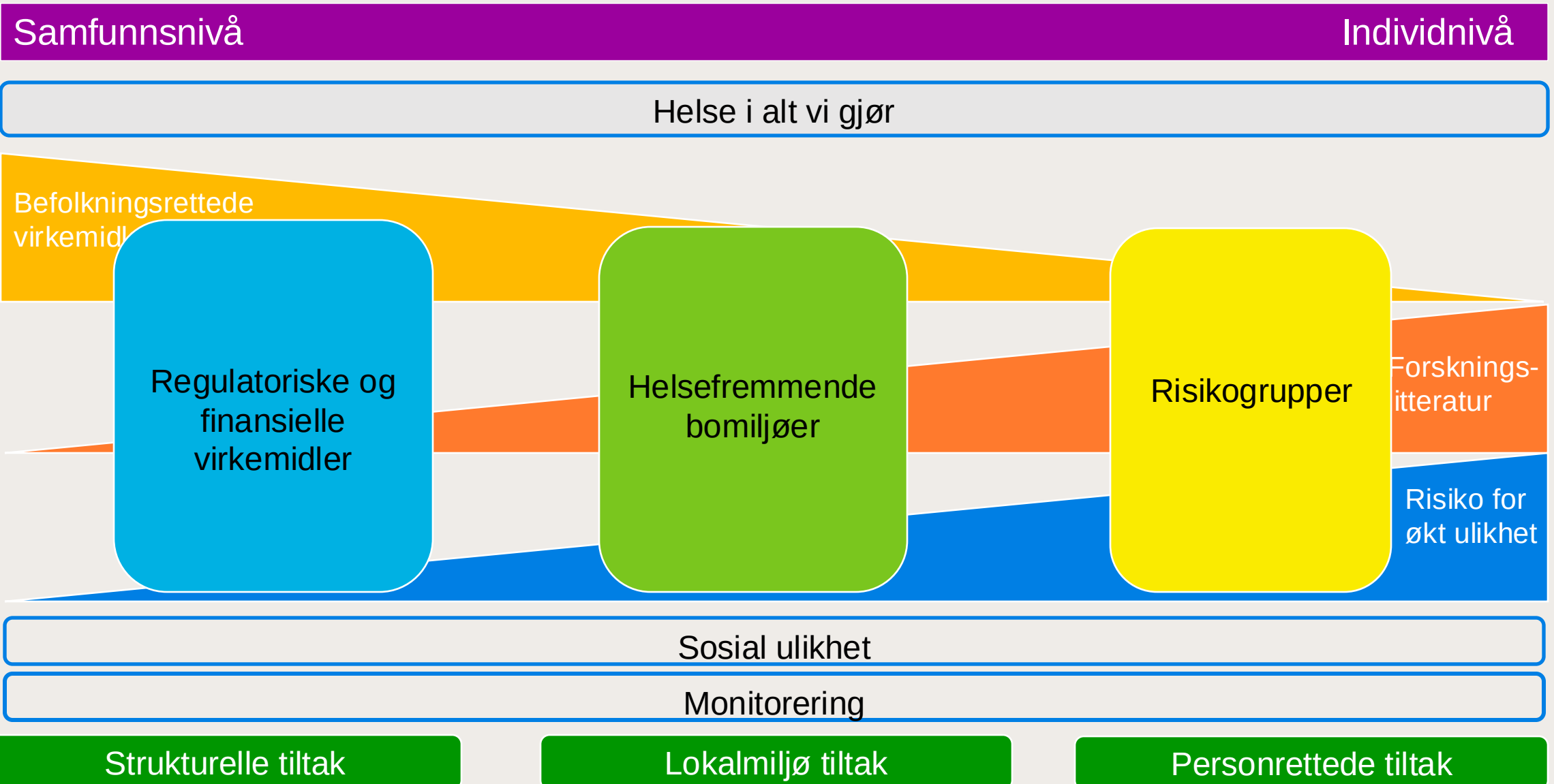
Forsknings-
litteratur

Risiko for
økt ulikhet

Strukturelle tiltak

Lokalmiljø tiltak

Personrettede tiltak

Societal level

Personal level

Action on

**Underlying
determinants of health:**
social, economic, commercial,
physical environments

**Environmental
measures**
addressing risk factors

Communication,
information &
counselling

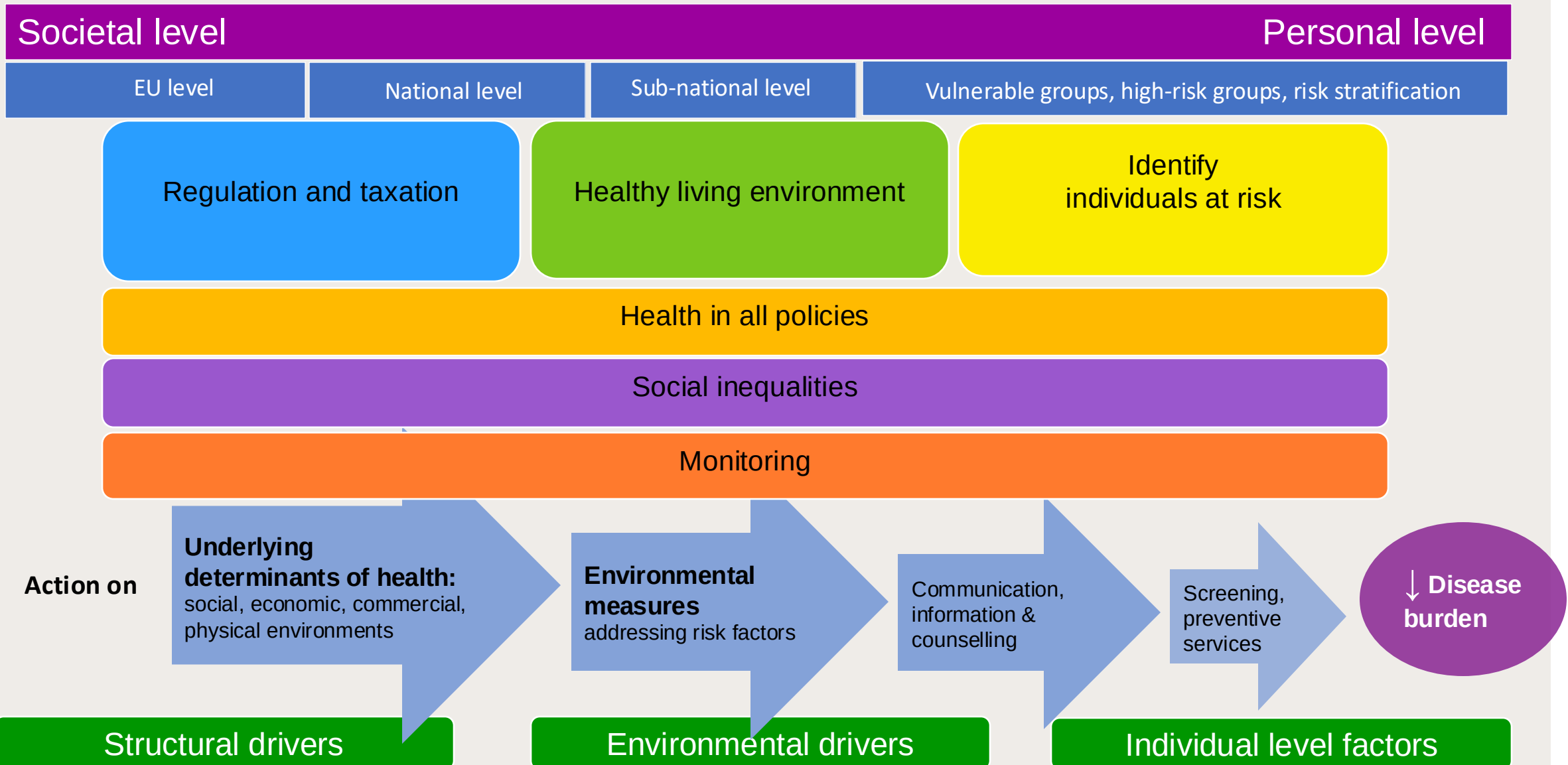
Screening,
preventive
services

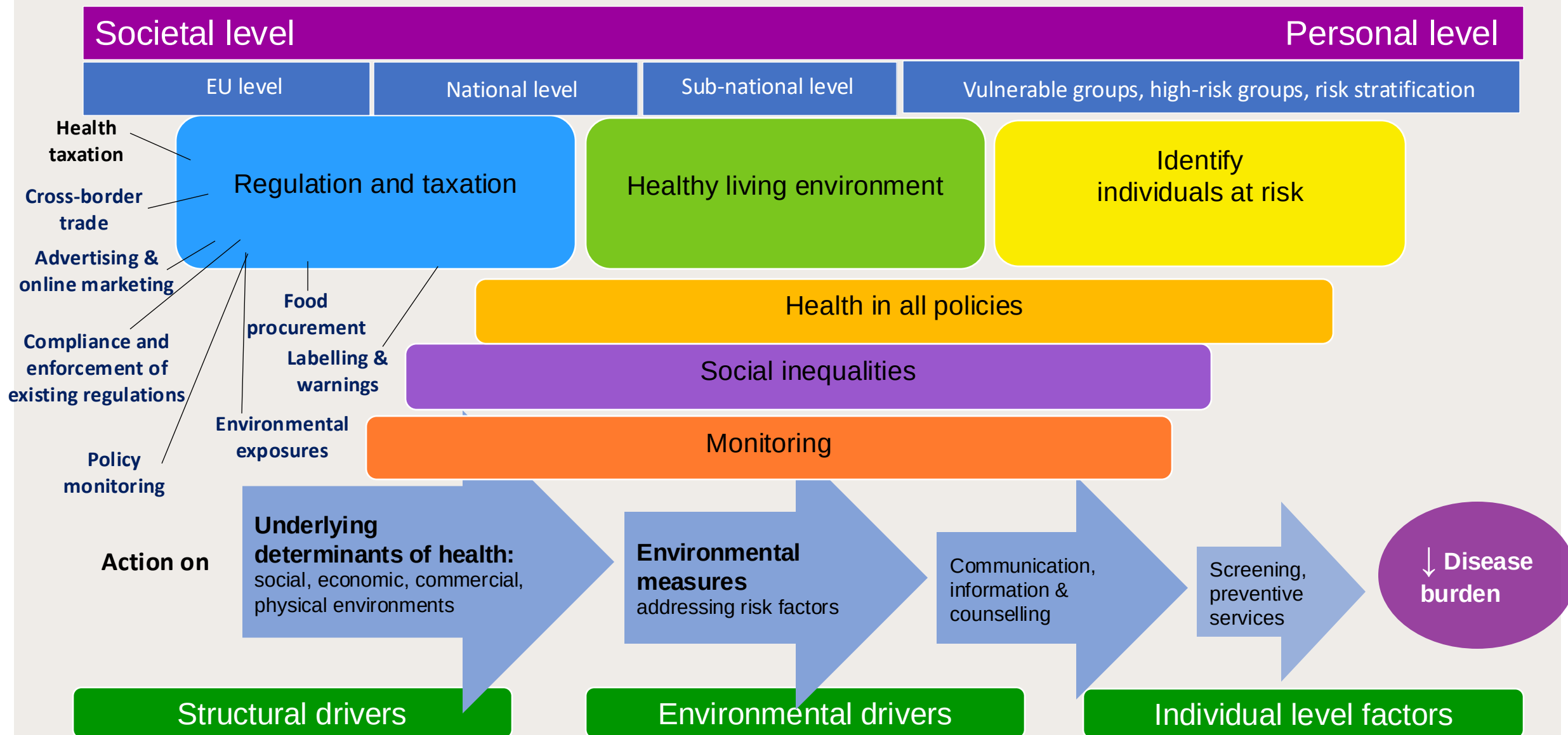
↓ **Disease
burden**

Structural drivers

Environmental drivers

Individual level factors

Working Towards a Tobacco-Free World

THE WHO FRAMEWORK CONVENTION ON TOBACCO CONTROL

The WHO Framework Convention on Tobacco Control (WHO FCTC) is the first international treaty negotiated under the auspices of WHO.

The WHO FCTC was developed in response to the globalization of the tobacco epidemic and is an evidence-based treaty that reaffirms the right of all people to the highest standard of health.

The WHO FCTC protect lives

OBJECTIVE

Protecting present and future generations from the devastating health, social, environmental & economic consequences of tobacco consumption and exposure to tobacco smoke

GENERAL OBLIGATIONS

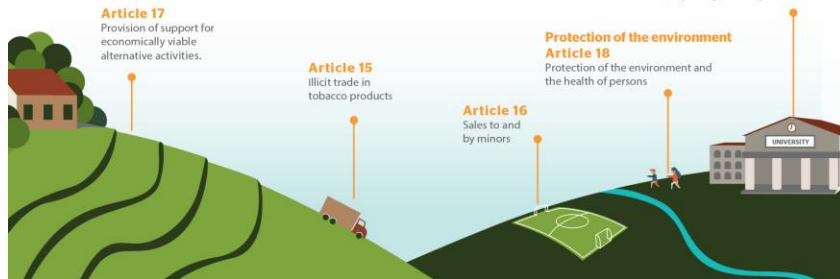
Article 5
Multisectoral national tobacco control strategies and policies and to protect these strategies and policies from commercial and other vested interests of the tobacco industry (Article 5.3)

QUESTIONS RELATED TO LIABILITY
Article 19

Measures relating to the reduction of demand for tobacco

Measures relating to the reduction of the supply of tobacco

Scientific and technical cooperation and communication of information
Article 20, 21, 22
Research, surveillance, and exchange of information, reporting and cooperation.

EU Cancer Plan – Tobacco-Free Generation: <5% by 2040

Eksempler på tobakksrelatert arbeid (inkludert nye nikotinprodukter) i JA PreventNCD

- Politiske analyser for å forbedre eksisterende regelverk og overvåking
- Gjennomgang av online salgsregulering
- Skattescenarier, overvåking av handel over landegrensene
- Markedsføring i digitale medier
- Praksis for overvåking og informasjonsutveksling om påvirkning fra tobakksindustrien
- Tobakk og nikotinavvenning

Co-funded by
the European Union

MEMBER STATES

AFFILIATED ENTITIES

MUNICIPALITIES AND COUNTIES

ASSOCIATED PARTNERS

WHO, OECD
EuroHealthNet

NGOs
including Action Grant projects

FILTERED

ShowUp4Health

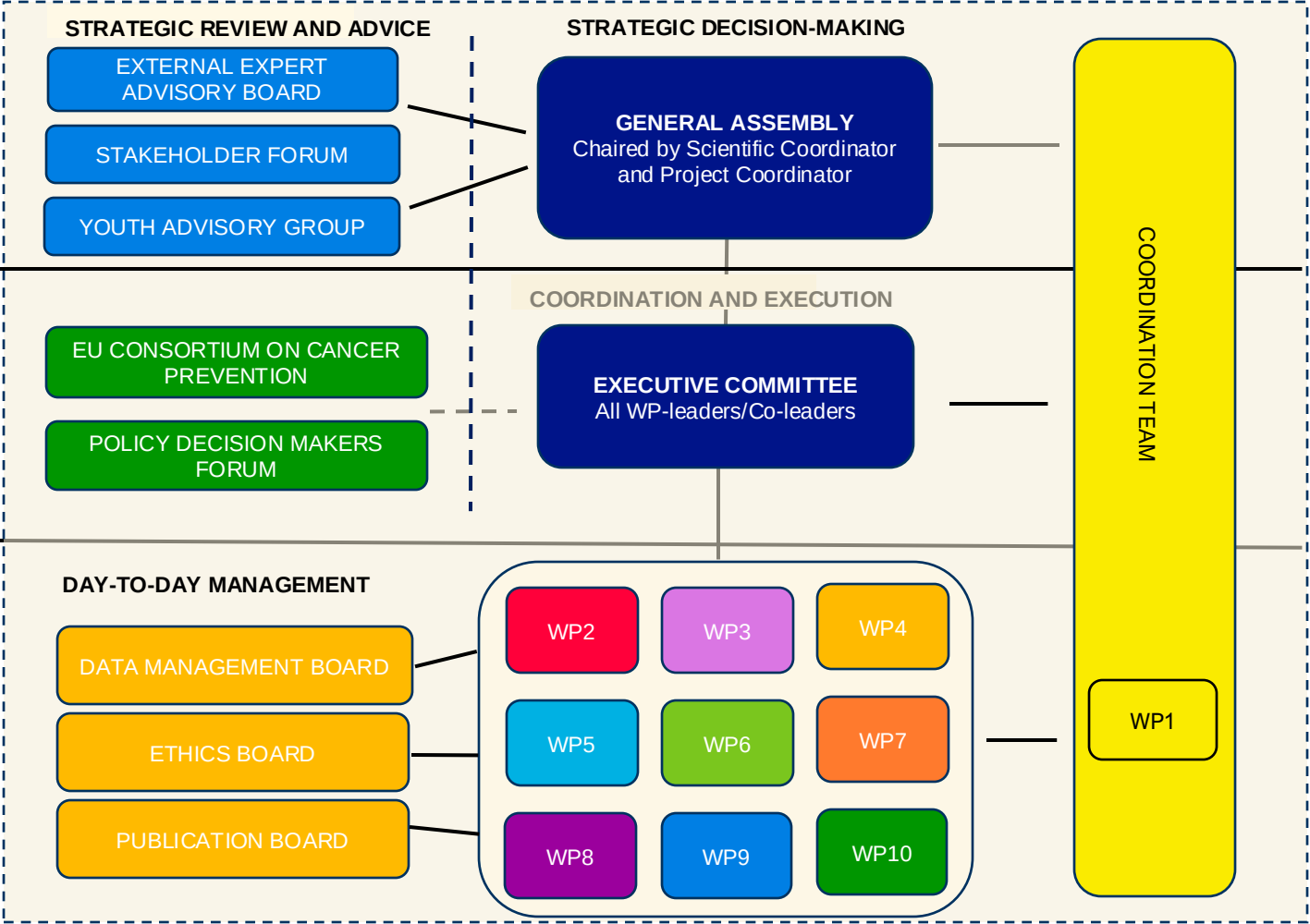
PEACHED

ELISAH

EU Horizon research projects

FEAST

CO-CREATE

EUROPEAN COMMISSION
HaDEA/DG SANTE

JACARDI

Best-ReMaP

JATC-2 & 3

JA Mentor

JA IMPLEMENT

EUCanScreen

PRIVATE SECTOR ACTORS

Forventet utbytte og utfordringer

Utbytte

- Bidrar til å støtte opp om prosesser (nasjonalt og på EU nivå) for å innføre tiltak for å redusere sykdomsbyrden og sosial ulikhet i helse
 - Bidrar til redusert fragmentering av helsefremmende og forebyggende NCD arbeid
 - Bidrar til å løse oppgaver som går på tvers av landegrensene
 - Gir økt legitimitet og støtte til politikere nasjonalt og lokalt i deres arbeid
- Etablere et EU konsortium som en bærebjelke for videre helsefremmende og NCD forebyggende arbeid
- Bygger nettverk – bade faglig og på myndighetsnivå
- Bygger kompetanse knyttet til EU, men også til andre europeiske organisasjoner

Utfordringer

- Sikre at alle – i et så stort prosjekt - arbeider mot samme overordnede mål
- Endringer i politiske prioriteringer (jmf. ny EU-kommisjon og nye kommisjonærer).
- Gi kraft til befolkningsbaserte tiltak på tvers av sektorer og ikke bare individrettede tiltak
- Sikre eierskap og videreføring av aktiviteter og retningslinjer etter at prosjektet avsluttes

JA PreventNCD

Joint Action Prevent Non-Communicable Diseases

PROJECT COORDINATOR

Norwegian Directorate of Health
JANCD@helsedir.no

SCIENTIFIC COORDINATOR

Norwegian Institute of Public Health
JANCD.publications@fhi.no

PROJECT WEBSITE

www.preventncd.eu

LINKEDIN

<https://www.linkedin.com/showcase/ja-prevent-ncd/>

FACEBOOK

www.facebook.com/preventncd

Takk!

Co-funded by
the European Union